

TR72 Bölgesinde Hizmet Veren Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi

Yılmaz GÜNEL¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, yilmaz23gunel@gmail.com, ORCID: 0000-0003-4776-1344

Öz: Kişiler veya kurumların birikimlerini enflasyon karşısında koruyabilmesi ve artmasını sağlayabilmeleri için çeşitli yatırım araçları arasında en uygun olanını tercih edebilmesi finansal okuryazarlık ile mümkündür. İslami kuralların bilincinde ve faiz hassasiyetine sahip olan kişiler geleneksel finansın sunduğu ürün ve hizmetlerin dışında İslami esaslara uygun yatırım araçlarını tercih etmektedir. Bu kişilerin tasarruflarının atıl kalmaması ve ekonomiye kazandırılması için İslami finansal bilgiye sahip olması ve bu bilgileri alacakları finansal kararlarda kullanabilmesi gerekmektedir. Bu çalışma ile TR72 Bölgesinde hizmet veren kamu personellerinin İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin bazı değişkenlere (cinsiyet, gelir, medeni durum, yaş, eğitim, çalışma süresi, tasarruf yapma, istihdam durumu) göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada, betimsel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Veri toplama safhasında, kişisel bilgi formu ve "Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği" kullanılmıştır. TR72 Bölgesindeki kamu çalışanları araştırma evreni içerisinde olup kolayda örnekleme yöntemi ile 386 kişiye yüz yüze ulaşılarak anketler uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 27.0 programı ile analiz edilmiştir. Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi sonucunda verilerin normal dağılım göstermediği belirlenerek Nonparametrik istatistiksel yöntemlerden faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda kamu personellerinin büyük çoğunluğunun her ay gelirlerinden bir kısmını tasarruf için ayırdıkları belirlenmiştir. Kamu personellerinin İslami finansal okuryazarlık düzeylerinde; medeni durum, tasarruf yapma, eğitim durumu, kamu kurumlarında çalışma süresi, istihdam durumu ve aylık gelir değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar olduğu; cinsiyet ve yaş değişkenleri açısından ise anlamlı farklılıklar olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslami finansal okuryazarlık, İslami finans, Davranışsal finans, Nonparametrik testler
Jel Kodları: G53, G19, G40, C14

Atf: Günel, Y. (2025). TR72 bölgesinde hizmet veren kamu personellerinin İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin bazı sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesi.

Fiscaeconomia, 9(1), 235-256.
<https://doi.org/10.25295/fsecon.1508314>

Geliş Tarihi: 01.07.2024
Kabul Tarihi: 14.09.2024

Telif Hakkı: © 2025. (CC BY)
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Examination of Islamic Financial Literacy Levels of Public Personnel Serving in TR72 Region in Terms of Some Socio-Demographic Variables

Abstract: In order for individuals or institutions to protect their savings against inflation and ensure their increase, it is possible with financial literacy to choose the most appropriate one among various investment instruments. People who are aware of Islamic rules and have interest sensitivity prefer investment instruments that comply with Islamic principles, apart from the products and services offered by traditional finance. These people should have Islamic financial knowledge and be able to use this information in their financial decisions in order to ensure that their savings do not remain idle and are brought into the economy. This study aims to examine the Islamic financial literacy levels of public employees serving in TR72 Region according to some variables (gender, income, marital status, age, education, working time, saving, employment status). In the study, descriptive research method was preferred. In the data collection phase, personal information form and "Scale for the Investigation of Islamic Financial Literacy Levels of Public Employees" were used. Public employees in TR72 Region are within the research universe and 386 people were reached face-to-face with the convenience sampling method and questionnaires were applied. The data obtained were analysed with SPSS 27.0 software. As a result of the Kolmogorov-Smirnov Normality Test, it was determined that the data did not show normal distribution and Nonparametric statistical methods were used. As a result of the research, it was

determined that the majority of public employees allocate a portion of their income for savings every month. It has been concluded that there are significant differences in the Islamic financial literacy levels of public employees in terms of marital status, saving, educational status, working time in public institutions, employment status and monthly income variables, while there are no significant differences in terms of gender and age variables.

Keywords: Islamic financial literacy, Islamic finance, Behavioral finance, Nonparametric tests

Jel Codes: G53, G19, G40, C14

1. Giriş

Tüm dünyayı etkisi altına alan küreselleşme hareketi ile birlikte teknolojiye yaşanan hızlı değişim ekonomi çevrelerinde de etkisini göstererek finansal gelişmeleri kaçınılmaz kılmıştır. Özellikle fonların âtil kalmaması ve ekonomiye kazandırılması için kamu otoriteleri tarafından gerekli yasalar çıkarılarak finansal piyasaların etkin ve verimli çalışması yönünde adımlar atılmıştır. Ülke ekonomilerinin gelişimi için doğrudan veya dolaylı yabancı yatırımlar teşvik edilmiştir. Zamanla finans piyasaları tüm dünya ile bütünleşmiştir. Gerek mevcut fonları korumak gerekse yabancı yatırımları ülke ekonomisine kazandırmak için finans piyasalarında değişimler yaşanmış ve finans kurumları müşterilerine yeni araçlar sunmuştur.

Kişilerin tasarruflarını etkili yönetebilmeleri için finansal araçların çeşitliliği ve finansal işlemlerin karmaşıklığı hakkında doğru ve eksiksiz bilgiye sahip olması gerekir. Böylece yatırımların daha doğru yapılması sağlanır ve risk ile getiri arasındaki dengenin oluşturulmasıyla kişiler daha fazla gelir elde edebilir. Kişilerin, finansal süreçlerde alacakları doğru kararlar, tasarruflarını arttırabileceği gibi hayat standartlarının da yükselmesine katkı sağlayacaktır. Bu nedenle bireylerin iyi bir finansal okuryazarlık düzeyine sahip olması gerekir.

Finansal okuryazarlık tanımı üzerine literatürde bir birliktelik bulunmamaktadır. Araştırmacılar tarafından finansal okuryazarlık ve ekonomi okuryazarlığı kavramlarının ifade edildiği görülmektedir. Atkinson & Messy (2012) finansal okuryazarlık kavramını, finansal bilgi, finansal tutum ve finansal davranışın bir bileşimi olarak ifade etmişlerdir. Kişileri finansal okuryazar olarak nitelendirebilmek için enflasyon, tahvil, bileşik faiz, risk ve getiri, hisse senedi, paranın zaman değeri, çeşitlendirme gibi temel veya ileri seviyede finansal kavramları bilmesinin yanında, geleceğe yönelik finansal planlarda, satın alma sürecinde, tasarruf etmede, borç edinme ve ödemede sergilediği tutum ve davranışların etkili olduğunu belirtmişlerdir. Toosi vd. (2020) ise finansal okuryazarlığı, borçlanma, enflasyon, tasarruf, faiz vb. temel finansal konular hakkında bireylerin yeterli düzeyde bilgi sahibi olması ve bu konulara yönelik matematiksel hesapları yaparak birikimlerini verimli bir şekilde değerlendirmesi olarak tanımlamışlardır. Genel olarak finansal okuryazarlık, kişilere sunulan finansal araçlara ilişkin yeterli düzeyde bilgi sahibi olmaları ve doğru kararlar alarak kendileri için en uygun ürünleri veya hizmetleri seçip sürecin sonunda kârlı çıkmaları adına önemli görülmektedir.

Tüm semavi dinlerde faiz haram kılınmıştır. Çünkü faiz; yatırımlarda ve üretimde düşüşe, sermayenin bazı kişilerin elinde toplanmasına, toplumda bireylerin birlikte iş yapamamasına, gelir dağılımında adaletsizliğe ve sosyal dengenin bozulmasına neden olur (Emeç, 2014, s. 3). Pehlivan'a (2016) göre, faiz İslami prensiplere uygun olmadığı için kişilerin finansal piyasalardan uzak kalmasına, birikimlerini finansal sisteme dâhil etmeden başka alanlarda değerlendirmesine ya da yastık altında bulundurmasına neden olmaktadır. Bu durum, dini hassasiyeti bulunan kişilerin içerisinde faiz bulunan sistemlerden uzaklaşmasını ve İslam dininin esaslarına dayalı işlem yapan finansal sistemlerin (İslami finansın) ortaya çıkmasını zorunlu kılmıştır (Yıldırım, 2020, s. 30).

Iqbal & Ahmad (2005), İslami finansı, fon arz edenler ile fon talep edenlerin isteklerinin İslami usul ve esaslar doğrultusunda karşılandığı sistem olarak tanımlamışlardır. İslami finans kurumları bu sistem içerisinde yer almaktadır. Diğer bir tanımda; öz sermaye, ortaklık, gelirin adil dağılımı, helal kazanç ve kar paylaşımı temel ilkelerine bağlı, fon talep edenler ve fon arz edenlerin faizsiz işlemler ile hem kâra hem de zarara ortak olduğu mekanizma şeklinde ifade edilmiştir (Ulusoy & Altun, 2017, s. 135-136).

Günümüzde faize dayalı uygulamalar ile emek ve hizmetler aleyhine aşırı ve yıkıcı sonuçlar meydana gelmesine karşın sermayenin lehine olan sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bu durum zamanla sermaye tekellerinin oluşmasına ve gelir dağılımında önemli dengesizliklere neden olmuştur. Dünyanın sermaye tekelleri tarafından yönetilir hale gelmesi ekonomik ve sosyal açıdan sonucu çok ağır olan krizlere sebep olmuştur (Akdemir, 2017, s. 163). Özdemir & Aslan (2017), dünya ekonomik sisteminde önemli bir yeri olan faize dayalı sistemlerin 2008 krizinde sergilediği tutumlar ve kurumlardaki ahlaki çöküntüler sebebiyle toplumdaki yerlerinin sarsıldığını belirtmişlerdir. Ancak, tüm dünyayı derinden etkileyen Mortgage krizinde İslami finans, sergilediği performans ile geniş kitlelerin dikkatini çekmeyi başarmıştır. İslami finansal sistemlerin reel işlemlere dayalı gerçekleşmesi ve krizler karşısında daha ilkeli duruşlar sergilemesi başarılı olmasında önemli bir rol oynamaktadır. Biancone & Radwan (2014), İslami finansal sistemlerin ahlak temelli düzenlenmesini esas alan bir sistem olduğunu ve bu özelliği ile bütün insanlara hitap edebildiğini ifade etmişlerdir. İslami finansal sistemlerin kriz dönemlerindeki başarısı yalnızca Müslüman çevrelerin değil aynı zamanda dünyanın farklı coğrafyalarından yatırımcıların da ilgisini çekmeyi başarmıştır. Böylece 2008 krizinde İslami finans söylemi tüm dünyada adından söz ettirerek geleneksel finans karşısında önemli bir olanağa sahip olmuştur (Er vd., 2015, s. 9).

Finansal okuryazarlık kavramı, kişilerin finansal güvenliğinin korunması adına ekonomi çevreleri tarafından özellikle geniş kitleleri etkileyen büyük krizler sonrası gündeme getirilmektedir. Bu dönemlerde finansal okuryazarlık düzeylerinde kişilerin inançlarının da etkisi olduğu düşünülmektedir. Çünkü kişilerin inanç ve değerleri hayatlarını yönlendiren, karşılaşılabilecekleri durumlara yönelik davranışlarını şekillendiren önemli bir unsurdur. Bu anlamda kişilerin finansal gereksinimlerinde de dini hükümler doğrultusunda karar alması gerekecektir (Turan & Demirci, 2019, 260-261). Özellikle dini hassasiyeti bulunan ve faiz dışında yatırım aracı arayışında olan bireylerin İslami finansa dayalı İslami finansal ürünleri tercih ettikleri görülmektedir. Ahmad vd. (2020), son 20 yılda İslami finansın, etki alanını genişleterek finans ve bankacılık sektöründe pek çok yeni İslami finans ürününü hem Müslüman hem de gayrimüslim bireylerin hizmetine sunduğunu belirtmiştir. Bu hususta sukuk, icare, mudarebe, tekaful, teverruk, murabaha, karz-ı hasen, müşareke, selem ve istisna gibi İslami finans sistemi araçları tasarruf sahiplerinin hizmetine sunulmuştur.

Razak & Abdullah (2015) İslami finansal okuryazarlık kavramını, zekât, vesayet, finansal planlama (din temelli yatırım, emeklilik planları, tekaful), hayırsever bağışlar (sadaka, vakıf) ve İslam miras hukukundan meydana gelen temel ya da finansal servet yönetimi şeklinde ifade etmişlerdir. Bir başka tanıma göre İslami finansal okuryazarlığı, bireylerin İslami ürün ve hizmetlere ilişkin bilgi edinme, finansal kararların alınmasında İslami finansın temel kaidelerine uygun biçimde davranışlar sergileme yeteneğidir. İslami finansal okuryazarlıkta kişilerin, İslami finansın esas aldığı ilkeler ve yararlandığı yöntemlere dair bilgi seviyeleri üzerine odaklanılır (Antara vd., 2016, s. 199). İslami finansal okuryazarlığı kişilerin, İslami finansal kavram ve ürünlere yönelik finansal eğitim alması ya da deneyimleyerek elde edebilecekleri bilgi birikimidir (Abdullah ve Anderson, 2015, s. 4). Odabaşı'na (2014) göre İslami finansal okuryazarlık; bireylerin İslami finansa ait kavramları öğrenerek yorum yapmasını ve çözüm sunmasını, karşılaşılabilecek finansal riskler ve sunulan alternatifler içerisinde tercihte bulunabilecek kadar uzmanlık kazanmasını, kişilerin savurganlıktan uzaklaşıp finansal refaha

erişebilmesi için harcamalarını dengeli yapmasını ve bu kazanımların sonucunda İslami finansal sisteme bağlı kalmasını sağlamalıdır.

Abdulrahim, Rosemaliza & Hamed (2016), bireylerin İslami finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada dindarlığın en etkili etken olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu nedenle kişilerin İslami finansa ilişkin farkındalığa sahip olması, mevcut İslami ürünlere yönelik bilgi edinmeleri, tasarruflarını ve yatırımlarını İslami kaidelere uygun değerlendirmeleri adına İslami finansal okuryazarlık çok önemli görülmektedir (Altundere, 2017, s. 247). İnsanların İslami finansal okuryazarlık durumlarının tespit edilmesi başta finans piyasaları olmak üzere pek çok alanda yapılacak çalışmaya ışık tutacaktır. Bu çalışma ile İslami finansal okuryazarlık alanına önemli katkılar sağlanacağı düşünülmektedir.

İslami finansal okuryazarlık ekonomik sistem içerisinde yer alan herkesi etkilemektedir. Çünkü bireylerin yanlış finansal kararlar vermesi sadece kendilerinin değil aynı zamanda toplumun da refahının olumsuz etkilenmesine yol açmaktır. Bu hususta kişilerin İslami finansal ürünlere ilişkin doğru finansal kararlar alabilmeleri en azından temel düzeyde İslami finansal okuryazarlığa sahip olmalarını gerektirmektedir. Bu doğrultuda kişilerin İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin araştırılması önemli görülmektedir. Literatürde İslami finansal okuryazarlığa ilişkin çalışma sayısının yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle bölgesel bağlamda ele alınan çalışma sayısı da kısıtlı kalmaktadır. Bu çalışma ile TR72 Bölgesinde hizmet veren kamu personellerinin İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet, gelir, medeni durum, yaş, eğitim, çalışma süresi, tasarruf yapma, istihdam durumu değişkenlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubunda yer alan bireylerin İslami finansal okuryazarlığa ilişkin görüşlerinin bazı sosyo-demografik değişkenler açısından incelenmesinin literatürde önemli bir boşluğun doldurulmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda, kamu personellerinin İslami finansal okuryazarlık görüşlerine yönelik şu sorulara cevaplar aranacaktır:

- 1- İslami finansal okuryazarlık düzeyi kamu personelinin cinsiyetine göre anlamlı farklılık gösterir mi?
- 2- İslami finansal okuryazarlık düzeyi kamu personelinin medeni durumuna göre anlamlı farklılık gösterir mi?
- 3- İslami finansal okuryazarlık düzeyi kamu personelinin aylık tasarruf yapma durumuna göre anlamlı farklılık gösterir mi?
- 4- İslami finansal okuryazarlık düzeyi kamu personelinin yaşına göre anlamlı farklılık gösterir mi?
- 5- İslami finansal okuryazarlık düzeyi kamu personelinin eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık gösterir mi?
- 6- İslami finansal okuryazarlık düzeyi kamu personelinin kamu kurumlarında çalışma süresine göre anlamlı farklılık gösterir mi?
- 7- İslami finansal okuryazarlık düzeyi kamu personelinin istihdam durumuna göre anlamlı farklılık gösterir mi?
- 8- İslami finansal okuryazarlık düzeyi kamu personelinin aylık gelirine göre anlamlı farklılık gösterir mi?

2. Literatür İncelemesi

Antara vd. (2016), İslami finansal okuryazarlığa yönelik çalışma sayısının oldukça sınırlı olduğunu ifade etmişlerdir. Literatürde finansal okuryazarlığa yönelik pek çok sayıda çalışma bulunduğu fakat İslami finansal okuryazarlığa ilişkin yapılan çalışma sayısının yeterli olmadığı görülmektedir. Yapılan araştırmalarda daha çok bireylerin İslami finansal okuryazarlık düzeyleri ve İslami finansal okuryazarlığı etkileyen faktörlerin incelendiği belirlenmiştir.

Siti (2014), öğrencilerin İslami finansal okuryazarlık düzeylerinde etkisi olan demografik ve psikolojik faktörleri belirlemek için Malezya Utara Üniversitesi'nde bir araştırma yapmıştır. Çalışmada Finans ve Bankacılık bölümünden 200 öğrenciye ulaşılmış

ve öğrencilerin İslami finansal okuryazarlık düzeylerine 3 tane psikolojik faktörün (finansal memnuniyet, umutsuzluk, dini değerler) etki ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada 3. sınıf öğrencilerinin 1. ve 2. sınıf öğrencilerine göre, erkeklerin de kızlara göre İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin daha fazla olduğu görülmüştür. Abdillahi (2015), Malezya Utara Üniversitesi'nde hizmet veren Müslüman personellerin İslami finansal okuryazarlıkları ile emeklilik planlamaları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Abdillahi (2015) araştırma kapsamında 230 kişiye ulaşmıştır. Çalışma sonucunda, bireylerin İslami finansal okuryazarlık düzeyleri ile emeklilik planlamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu ve emeklilik planlamasının gelir düzeyi ve cinsiyet değişkenlerinden etkilendiği sonucuna ulaşmıştır.

Abdullah & Anderson (2015) banka çalışanları üzerine bir araştırma yapmışlardır. Çalışmada bireylerin İslami finansal okuryazarlık düzeylerinde, menkul kıymet yatırımlarını belirleyen unsurlar, İslami finansal okuryazarlık, İslami finansal ürünlere yönelik tutum, konvansiyonel bankacılık ürünlerine bakış, İslami bankacılık ürünlerine bakış açısı, kişisel finansal yönetimin etkisi, ailelerin İslami finans ürün ve hizmetlere dair etkisi, varlık yönetimi ve planlaması, bankacılık ürünlerine bakış açısı ve bireysel finans yönetimine dair tutumlar faktörlerinin etkili olduğu belirlenmiştir. Er vd. (2015), Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilerin İslami finansal okuryazarlık bilgi seviyelerini incelemişlerdir. Araştırmada İlahiyat Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden 326 öğrenciye ulaşılmıştır. Çalışma sonucunda, İslam iktisadı konusunda ders almış veya bu konuda bir etkinliğe katılmış öğrencilerin, İlahiyat fakültesi öğrencilerinin ve erkek öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha fazla İslami finansal okuryazarlığa sahip oldukları bulgusuna ulaşılmıştır.

Rahim vd. (2016), Malezya Utara Üniversitesi'nde 200 öğrenci ile yaptıkları araştırmada, öğrencilerin İslami finansal okuryazarlık seviyelerinde birinci sırada etkili olan faktörün dindarlık olduğunu, ikinci sırada umutsuzluk ve üçüncü sırada finansal doyum faktörünün geldiğini tespit etmişlerdir. Sardiana (2016) ise yaptığı araştırma ile İslami finansal okuryazarlığın, İslami finansal ürünlere ilişkin bilgi, özgüven ve finansal ürün özelliğini anlama şeklinde 3 boyuttan meydana geldiğini ifade etmiştir. İslami finansal ürünlerin özelliklerini anlama kabiliyeti ve özgüven boyutlarının İslami finansal ürün tercihinde etkisinin bulunmadığını fakat İslami finansal ürün bilgisinin İslami finansal ürün tercihinde önemli etkisinin bulunduğunu belirlemiştir.

Zaman vd. (2017), Pakistan'ın Lahor şehrinde yaşayan 300 banka müşterisine ulaşarak yaptıkları çalışmada, bireylerin İslami finansal okuryazarlık seviyeleri ile İslami finansal okuryazarlığın İslami bankacılık hizmetlerinin benimsenmesine olan etkisini yapısal eşitlik modeliyle incelemişlerdir. Çalışmada, kişilerin İslami bankacılık sistemi ve bu bankaların sunduğu hizmetin meşruiyeti, ürün ve hizmet ile müşteri kalitesi gibi konularda endişelendikleri tespit edilmiştir. Ayrıca kitleler arasında İslami bankacılığın meşruiyetinin, müşteri hizmetlerinin, eğitim düzeyinin ve hizmet kalitesinin İslami bankacılık hizmetlerini benimseme oranını etkilediği bulgularına ulaşılmıştır. Çömlekçi (2017), bireylerin İslami finansal okuryazarlık düzeylerini araştırdığı çalışmada 401 katılım bankası müşterisine ulaşmıştır. Araştırmada katılımcıların İslami finansal okuryazarlık seviyelerinin çok düşük olduğu ve katılımcıların İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin meslek, cinsiyet, gelir düzeyi, eğitim, yaş ve cinsiyet değişkenlerine göre anlamlı farklılık sergilediği belirlenmiştir.

Durmuş & Yardımcıoğlu (2018) Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencileri üzerine yaptıkları çalışma ile öğrencilerin finansal okuryazarlık ve İslami finansal okuryazarlık seviyelerini araştırmışlardır. 269 katılımcıdan elde ettikleri veriler ile İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin oldukça düşük düzeyde İslami finansal okuryazarlığa sahip olduklarını belirlemişlerdir. Bekerci vd. (2018), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden 640 öğrenciye ulaşarak yaptıkları çalışma ile İslami finansal okuryazarlık seviyesi ve bunda etkisi olan psikolojik faktörlerin üniversite öğrencilerine yönelik etkisini incelemişlerdir. Araştırmada İslami finansal okuryazarlık seviyesinin inanç ve finansal uygulama

açısından farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca mali boyutun dindarlık ve finansal uygulamada, çaresizlik boyutunun ise dindarlık ve inanç eğiliminde anlamlı etkilerinin olduğu tespit edilmiştir.

Setyowati vd. (2018), Endonezya'nın Solo şehrinde yaşayan kişilerin İslami finansal okuryazarlık düzeyi ile İslami finansal okuryazarlığın bireysel finansal planlamaya ilişkin etkisini en küçük kareler yöntemiyle incelemişlerdir. Araştırmada 313 kişiye ulaşılmış, katılımcıların İslami finansal okuryazarlık seviyelerinin çok yüksek olduğu ve yüksek düzeyde İslami finansal okuryazarlığa sahip bireylerin kişisel mali durumlarını çok iyi yönetebildiği sonucuna varılmıştır. İslah (2018), TR 63 bölgesinde (Osmaniye, Kahramanmaraş, Hatay) 671 katılımcı ile yaptığı çalışmada, bireylerin İslami finansal okuryazarlık düzeylerini ve bu düzeyde demografik özelliklerin etkisini, katılımcıların bazı finansal eğilim, davranış ve tutumlarıyla İslami finans okuryazarlığı arasında oluşan ilişkiyi incelemiştir. Araştırmada bireysel yatırımcıların düşük düzeyde İslami finans okuryazarlığına sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca katılımcıların İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet, hane halkı toplam geliri, idari açıdan yaşanılan yer ve faaliyet gösterilen ekonomik sektör değişkenlerine göre değişmediği; yaş, eğitim düzeyi ve ikamet edilen il değişkenlerine göre de değiştiği tespit edilmiştir.

Albaity & Rahman (2019) Birleşik Arap Emirlikleri'nde 350 banka müşterisine ulaşarak yaptıkları çalışma ile İslami finansal okuryazarlığın, İslami bankacılığa ilişkin farkındalığın, tutumun, faydanın, maliyetin ve itibarın potansiyel müşterilerin İslami bankacılığı kullanma niyetlerine olan etkisini incelemişlerdir. Araştırmada, bireylerin yüksek düzeyde İslami finansal okuryazarlığa sahip olduğu ve yıl, gelir düzeyi ile cinsiyet değişkenlerinde iş deneyiminden kaynaklı önemli farklılıkların bulunduğu tespit edilmiştir. İslami bankacılığa ilişkin farkındalık, tutum ve itibarın bu bankacılığı kullanma niyetini önemli düzeyde etkilediği fakat fayda ve maliyetin ise etkilenmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Daradkah vd. (2020), İslami bankacılık hizmetlerinde finansal okuryazarlığın kapsamı ve demografik değişkenlerin bu bankacılık türüne yönelik etkisini Ürdün'de araştırmışlardır. Çalışmada 385 kişiye ulaşılarak elde edilen veriler lojistik regresyon analizi ve parametrik olmayan testlerle incelenmiştir. Araştırmada, eğitim düzeyi, ikamet edilen bölge ve çalışma alanının İslami finansal okuryazarlık düzeyi üzerinde pozitif etkisinin olduğu ve eğitim düzeyi, ikamet edilen bölge ile çalışma alanı kategorilerinin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın bulunduğu tespit edilmiştir.

Altundere Doğan (2020), İslami finansal okuryazarlık seviyesinin finansal tercihler etkisini ikili lojistik regresyon yöntemiyle araştırdığı çalışmada, İstanbul Sebahattin Zaim Üniversitesi'nde 363 lisans öğrencisine anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda, İslami finansal okuryazarlık seviyesindeki artışın öğrencilerin katılım bankacılığını tercih etmeleri üzerinde pozitif bir etkiye yol açacağı bulgusuna ulaşılmıştır. Yıldız (2020) ise kişilerin İslami finansal okuryazarlık düzeyi ile katılım bankası tercihleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada 479 kişiye ulaşılarak, katılım bankası müşterisi olan bireylerin geleneksel banka müşterisi olanlara göre daha fazla İslami finansal ürün bilgisine sahip olduğu ve İslami finans boyutlarında oluşacak artışın diğer boyutları da olumlu yönde etkileyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Yıldırım (2020), idari ve akademik personelin İslami finansal okuryazarlık seviyelerini tespit etmek için Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi personellerine yönelik bir araştırma yapmıştır. Çalışmada 212'si akademik ve 151'i idari olmak üzere toplam 363 kişiye anket uygulanmıştır. Araştırmada, katılımcıların oldukça düşük seviyede İslami finansal okuryazarlık düzeyine sahip oldukları ve finansal araçlar konusunda erkeklerin kadınlara göre daha bilgili oldukları belirlenmiştir. Ayrıca çalışmada, katılımcıların İslami finansal okuryazarlık düzeyi ile gelir aralığı, medeni durum, eğitim, cinsiyet ve yaş değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Durak vd. (2020), Düzce Üniversitesi'nde eğitim gören öğrencilerin İslami finansal okuryazarlık düzeyleri ile bu okuryazarlığın girişimcilik eğilimine etkisini araştırmışlardır. Çalışmada İlahiyat; İşletme ve Mühendislik Fakülteleri'nden 513 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırmada, İslami

finans dersi alan öğrencilerin yüksek düzeyde İslami finans okuryazarlığına sahip olduğu ve katılımcıların genelinde İslami finansal bilgi ve okuryazarlık seviyesinin çok düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Erdoğan (2020), İstanbul’da katılım bankası müşterisi olan 110 kişi ile yaptığı çalışmada, katılım bankası müşterisi olan bireylerin İslami finansal okuryazarlık seviyeleri ile katılım bankacılığı kullanan kişilerin tutumunu ve yatırım tercihlerinde İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin etkisini incelemiştir. Araştırmada, katılımcıların genel olarak yüksek düzeyde İslami finans prensiplerine ilişkin bilgiye sahip olduğu ve yatırım için katılım bankalarını düşündükleri bulgularına ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların İslami finans ürünleri ve bilgi düzeyi, katılım hesapları, finansal tutum ve davranış faktörlerinin hesap türü, banka sayısı, cinsiyet, yaş ve medeni durum değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

Kevser & Doğan (2021) yaptıkları çalışma ile bireylerin İslami finansal okuryazarlık düzeyi ile bunda etkisi olan faktörleri incelemiştir. Çalışma kapsamında Türkiye’de yaşayan 18 yaş ve üzeri toplam 479 katılımcıya ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan kişilerin İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca İslami finansal okuryazarlık düzeyi üzerinde katılım bankası müşterisi olma, yaş, medeni durum, meslek ve cinsiyet gibi faktörlerin etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Saray & Güngör (2023), 18 yaş ve üzeri bireylerin İslami finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemek için Tokat’ta bir araştırma yapmışlardır. Çalışma kapsamında 389 kişiye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, katılımcıların düşük düzeyde İslami finansal okuryazarlığa sahip olmasına karşın finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Ayrıca katılımcıların İslami finansal okuryazarlık seviyelerinin gelir, cinsiyet, eğitim, yaş ve medeni durum değişkenleri açısından farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

3. Yöntem

3.1. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada nicel araştırma yönteminden yararlanılmış olup araştırılmak istenen problemin mevcut durumunu ortaya koymak adına “Betimsel Yöntem” araştırma yöntemi olarak tercih edilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, TR72 Bölgesi’nde (Sivas, Kayseri, Yozgat) çalışan kamu personelleri oluşturmaktadır. Memurlar, genellikle esnafılık veya tüccarlık gibi ticari faaliyetlerde bulunamazlar. Bu nedenle elde ettikleri kazançları değerlendirme hususunda özel sektör çalışanlarına göre daha dezavantajlı bir konumda bulunmaktadır. Ancak alacakları doğru finansal kararlar ile ek gelir elde edebilirler. Ayrıca kamu çalışanları toplumun önemli bir kesimini oluşturmakta ve ayın belirli günlerinde düzenli aldıkları maaş nedeniyle genel anlamda aylık tasarruf yapabilme ve yatırım imkânına sahiptirler. Ülkemizdeki kamu çalışan sayısı göz önünde bulundurulduğunda bu kişiler aldıkları kararlarla finans piyasalarında etkin rol oynayabilmektedir. Tüm bu nedenlerden ötürü araştırma kamu çalışanlarına yönelik yapılmıştır. Araştırmanın TR72 Bölgesi’nde yapılmasında ise zaman ve maliyet kısıtları etkili olmuştur.

2023 yılı sonu itibarıyla Kayseri ilinde çalışan kamu personeli sayısı 62.630, Sivas ilindeki kamu personeli sayısı 33.784 ve Tokat ilindeki kamu personeli sayısı ise 28.581’dir (www.veri.sgk.gov.tr, 2024). Bu durumda anakütle büyüklüğü 124.995 olarak tespit edilmiştir. Örneklem büyüklüğünün hesaplanması için anakütle eleman sayısının bilinmesi durumu formülü kullanılmıştır (Arslan & Demir, 2022, s. 72-73). Söz konusu formülde 0.95 güvenlilikle minimum örneklem büyüklüğünün 383 olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın bilimsel yayın etiği kurallarına uygunluğu için Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kuruluna başvurulmuştur. Kurul, 23.11.2023 tarihinde yaptığı inceleme sonucunda 2023/1 sayılı

karar ile çalışmanın etik olarak uygun olduğuna karar vermiştir. Zaman ve maliyet kısıtları başta olmak üzere, TR72 Bölgesi'nde çalışan kamu personellerinin tam listesine ulaşamadığından örneklem birimlerinin oluşturulmasında kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Hazırlanan anketler 5 Ocak 2024–15 Şubat 2024 tarihleri arasında 386 katılımcıya ulaşılarak gönüllü katılım ilkesine göre yüz yüze uygulanmıştır. Katılımcılardan 193'ü Kayseri ilinden olup 104'ü Sivas ilinden ve 89'u da Tokat ilindedir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından tasarlanan ve iki bölümden oluşan anket kullanılmıştır. Anketin birinci bölümünde, çalışmaya katılan kamu personellerinin kişisel özelliklerini yansıtan; cinsiyet, medeni hal, yaş, eğitim düzeyi, çalışma süresi, gelir, istihdam durumu ve aylık gelirin bir kısmının tasarruf edilip edilmediği sorularına yer verilmiştir. İkinci bölümde ise finansal okuryazarlık ve İslami finansal okuryazarlık ile ilgili literatürden faydalanılarak oluşturulan "Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek maddeleri oluşturulurken Abdullah & Anderson (2015), Antara vd. (2016), Hidajat & Hamdani (2016), Durmuş & Yardımcıoğlu (2018), Er & Çetintaş (2018), İslah (2018), Erdoğan (2020) ve Yıldırım'ın (2020) çalışmalarından faydalanılarak 29 madde revize edilerek çalışmaya dahil edilmiş ve araştırmacı tarafından da ölçeğe 16 madde eklenmiştir. 45 madde ve dört alt boyuttan (İslami finans aracı, finansal davranış, İslami finansal bilgi, finansal tutum) oluşan ölçek 5'li Likert tipindedir. Katılımcılardan, ölçekte bulunan ifadelere; kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, kararsızım, katılıyorum veya kesinlikle katılıyorum şeklinde görüş belirtmeleri istenmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında 386 kişiye anket uygulanmıştır. Ancak özensiz, yanlış veya eksik cevaplanan 76 anket analizden çıkarılmış ve geriye analiz için uygun olan 310 anket kalmıştır. Verilerin analizi SPSS 27.0 İstatistik paket programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmada kullanılan "Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği"nin tamamı ve ölçekte yer alan her bir boyutun Cronbach α katsayısı hesaplanarak ölçeğin güvenilirliği incelenmiştir. Kolmogorov-Smirnov Normallik testi sonucunda ölçekte yer alan dört faktör ve ölçeğin tamamına ilişkin ortalama puanların normal dağılıma sahip olmadığı belirlenmiştir ($p < 0,05$). Verilerin normal dağılıma sahip olmaması nedeniyle nonparametrik istatistiksel yöntemlerden faydalanılmıştır. Bu doğrultuda ikili grup ortalamaları arasındaki farklılık Mann-Whitney U testi ile üç veya daha fazla grup ortalamaları arasındaki farklılık ise Kruskal Wallis H testi incelenmiştir.

4. Bulgular

4.1. Araştırma Ölçeğinin Yapı Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Araştırmada kullanılan "Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği"nin yapı geçerliliğini tespit etmek adına açımlayıcı faktör analizi (AFA) yapılmıştır. Raykov & Marcoulides'e (2008) göre, açımlayıcı faktör analizi ile araştırmacı, ölçülecek psikolojik yapıya ilişkin öngörü kazanmakta ve çok sayıda değişkeni daha az sayıda faktörle ilişkilendirebilmektedir. AFA'nın bir veri setine uygulanabilmesi için yeterli örneklem büyüklüğüne sahip olması ve verilerin açımlayıcı faktör analizine uygun olması gerekir. Bu doğrultuda verileri incelemek adına Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) katsayısı hesaplanarak Bartlett Küresellik Testi yapılmıştır. Analiz neticesinde, KMO katsayı değerinin (0,87) olduğu ve Bartlett Küresellik testi sonucunda ise $X^2=10303,79$; $p=0,000 < 0,001$ olduğu belirlenmiştir. Bu bulgulara göre, faktör analizi için örneklem büyüklüğünün "iyi" düzeyde yeterli olduğu ve verilerin açımlayıcı faktör analizine uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tavşancıl, 2010, s. 50). Daha sonra ölçeğin 45 maddeden oluşan faktör yapısının belirlenmesi için Temel Bileşenler Analizi ve Varimaks Rotasyon yöntemlerinden faydalanarak AFA yapılmıştır. Genel bir kural

olarak, araştırmacılar daha çok sonuçların genellenebilirliği ile yani gelecek için en uygun çözümle ilgileniyorlarsa dik döndürme tavsiye edilir. Araştırmacıların, dik döndürme için Varimax veya Quartimax tekniklerinden birini sıklıkla tercih ettikleri görölmektedir. Çok faktörlü yapının söz konusu olduğu durumlarda Varimax tekniğinin kullanılması önerilmektedir (Büyüköztürk, 2002, s. 477). Tüm bu nedenlerden ötürü ve daha az değişkenle faktör varyanslarının maximum olmasını sağlamak amacıyla Varimax döndürme yöntemi tercih edilmiştir. Tablo 1'de AFA sonrası elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği AFA Sonuçları

Maddeler ve Boyutlar	Faktör Yük Değeri	Özdeđer	Varyans	Kümülatif Varyans
İslami Finans Aracı Boyutu				
İslami finans sisteminde swap, opsiyon, futures ve forward gibi finansal araçlar yer almamaktadır.	0,797	10,596	23,546	23,546
Kar /zarar paylaşımı esasına (Mudaraba) göre ortaklık kurulması İslam dinine göre uygundur.	0,796			
Selem (para peşin mal veresiye akdi) İslami finans kuruluşunca yapılması uygundur.	0,794			
İslami sigortacılıkta (tekafül) primler gönüllülük esasına göre toplanır.	0,779			
Sukuk ticari bir malın menkul kıymetleştirilerek sertifikalarla satımıdır.	0,773			
Mudaraba esasına göre oluşacak zararlardan sadece sermaye sağlayan taraf sorumludur.	0,767			
Müşareke (kar/zarar paylaşımı) esasına göre İslami finans kuruluşları borç verebilir.	0,765			
Müşareke yalnızca bir tarafın sermayeye katıldığı ortaklık türüdür.	0,758			
Karz-ı Hasen (yardım amaçlı borç) İslami finans kuruluşunca yapılabilir.	0,757			
Karz-ı Hasen ile borçlanan biri yalnızca başlangıçtaki borç tutarını ödemekle yükümlüdür.	0,743			
İstisna işleminin uygulanabilmesi için fiyatın baştan sabitlenmiş olması gerekir.	0,739			
İcara (finansal kiralama işlemi) İslami finans kuruluşunca yapılabilir.	0,735			
İcara esasına göre kiralanılan varlık genellikle kiralayanda kalır.	0,700			
Murabaha (ticari işlemleri finanse etme) işlemi İslami finans kuruluşunca yapılması uygundur.	0,676			
Finansal Davranış Boyutu				
Ödemelerimi (fatura, kredi kartı vb.) gecikme faizi/ücreti ödememek için zamanında yaparım.	0,817	5,847	12,994	36,540
Gelirimi en iyi şekilde yönetirim.	0,806			
Harcama planımı belirli periyotlara (günlük, haftalık, aylık) göre yaparım.	0,769			
Harcama yaparken kontrollü davranmaya özen gösteririm.	0,761			
Aylık ödeyebileceğim miktara göre borçlanırım.	0,740			
Her ay düzenli bir şekilde tasarruf yaparım.	0,732			
Ev, araba vb. varlıkları satın alabilmek için birikim yaparım.	0,727			
Beklenmedik durumlarda (hastalık, işsizlik vb.) kullanmak için bir miktar birikim bulundururum.	0,726			
Mevcut finansal durumum yüksek miktarda borçlanmamı etkiler.	0,721			
Harcama yapmak yerine finansal varlık satın alarak tasarruf yapmayı isteyebilirim.	0,719			
Birikimlerimi İslami esaslara göre deđerlendiririm.	0,671			
Katılım bankalarının kredi maliyeti fazla olsa bile bu bankaları tercih ederim.	0,670			
İslam dinine uygun hizmet ve faaliyet alanlarında değerlendirilen fonlara yatırım yaparım.	0,634			
İslami Finansal Bilgi Boyutu				
Faiz bütün dinlerde yasaklanmıştır.	0,858	5,266	11,702	48,242
İslami finans faizsiz bir sisteme sahiptir.	0,841			
Aldatmak ve belirsizliđe İslami finasta izin verilmemiřtir.	0,744			
İslami finasta mülkiyetine/kontrolüne sahip olunmayan bir ürün satılabilir.	0,737			

İslami finansın amaçlarından biri servetin korunmasıdır.	0,728			
Bankacılık sektöründe uygulanan faiz enflasyon oranına eşit ise İslami bakımdan faizin haram olması hükmü kalkar.	0,721			
İslami bankanın peşin alarak vadeli satış yapması sonucunda anaparanın dışında ödenen miktar bankanın kârıdır.	0,693			
Katılım bankalarının kâr payı olarak dağıtılan tutar faiz değildir.	0,682			
İslami finans kuruluşu yalnızca İslam dininde uygun görülen sektörleri finanse edebilir.	0,680			
İslami finans sisteminde yasal ticari işlemler ve yatırımlar ile elde edilen paranın ve ödüllerin, oluşan risklerin paylaşılması önemlidir.	0,666			
Mevcutta olmayan fakat gelecekte üretilecek bir malın satışı İslami finans kuruluşunca yapılması uygundur.	0,580			
Finansal Tutum Boyutu				
Düzenli yatırım yaparak uzun vadeli hedefler gerçekleştirilebilir.	0,845	4,396	9,769	58,011
Geleceğe dair finansal hedeflere sahip olmak gerekir.	0,834			
Gelecekte karşılaşılabilecek olumsuz durumlar için tasarruf yapmak önemlidir.	0,821			
Paramızı nasıl yönettiğimiz geleceğimizi etkilemektedir.	0,788			
Aylık harcama kontrolünün yapılması önemlidir.	0,776			
Ödeme zamanı gelen borç miktarının tamamını ödemek gerekir.	0,765			
Finansal işlemlerin İslam dininin kurallarına uygun yapılması önemlidir.	0,635			

AFA sonrası oluşan yapıda faktörlerin sahip olduğu öz değer, en iyi yapının elde edilmesinde yararlanılan önemli bir kriterdir. 1'den büyük öz değere sahip olan faktörlerin ölçekte kalması daha uygun görülmektedir (Netemeyer vd., 2003). Tablo 1'de görüldüğü üzere, açımlayıcı faktör analizi sonucunda, Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği için öz değeri 1'den büyük olan dört faktör ortaya çıkmıştır. Bu faktörlere "İslami finans aracı", "finansal davranış", "İslami finansal bilgi" ve "finansal tutum" adları verilmiştir. İslami finans aracı boyutunda yer alan maddelerin faktör yük değerleri (0,676)-(0,797) arasında bulunurken, finansal davranış boyutunda (0,634)-(0,817) arasında, İslami finansal bilgi boyutunda (0,580)-(0,858) arasında ve finansal tutum boyutunda ise (0,635)-(0,845) arasında yer almıştır. Elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda, tüm maddelerin faktör yük değerlerinin yeterli düzeyde olduğu görülmektedir (Comrey & Lee, 1992, akt. Dede & Yaman, 2008). Faktörlerin açıkladıkları varyans oranları İslami finans aracı faktörü için %23,54, finansal davranış faktörü için %12,99, İslami finansal bilgi faktörü için %11,70 ve finansal tutum faktörü için ise %9,76 şeklinde hesaplanmıştır. Elde edilen 45 madde ve 4 faktörden oluşan yapının ise toplam varyansın %58,01'ini açıkladığı sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Araştırma Ölçeğinin Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilir bir yapıda olması önemli görülmektedir. Ölçekte yer alan maddelerin homojenliğini belirlemek adına genellikle araştırmacılar tarafından çok fazla tercih edilen Cronbach α katsayı değerleri incelenmiştir (DeVellis, 2021). Bu doğrultuda, Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği ve alt boyutları için Cronbach α katsayı değerleri hesaplanmış ve Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Ölçek ve Alt boyutlarına Ait Cronbach α Katsayıları

Faktör Grupları	Madde Sayısı	Cronbach α Değeri
İslami Finans Aracı	14	0,947
Finansal Davranış	13	0,931
İslami Finansal Bilgi	11	0,908
Finansal Tutum	7	0,894
Ölçeğin Tamamı	45	0,905

Tablo 2'de görüldüğü üzere, ölçeğin tamamına ilişkin Cronbach α değeri (0,905) şeklinde bulunmuştur. Ölçeğin İslami finans aracı faktörü için bu değer (0,947), finansal davranış faktörü için (0,931), İslami finansal bilgi faktörü için (0,908) ve finansal tutum

faktörü için de (0,894) olduğu görülmektedir. Ölçeğin tamamına ve tüm alt faktörlerine ilişkin bu değerlerin 0,8'den büyük olması nedeniyle araştırma ölçeğinin "yüksek güvenilirlikte" olduğu ifade edilebilir (Tavşancıl, 2010, s. 29).

4.3. Demografik Bulgular

Tablo 3'te çalışmaya katılan kamu personellerinin demografik özelliklerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Sonuçlar

	Değişkenler	N	Yüzde %		Değişkenler	N	Yüzde %
Cinsiyet	Erkek	180	58,1	Medeni Hal	Evli	231	74,5
	Kadın	130	41,9		Bekâr	79	25,5
	Genel Toplam	310	100,0		Genel Toplam	310	100,0
Yaş	18-29 yaş	84	27,1	Eğitim Durumu	Lise ve altı	29	9,4
	30-44 yaş	138	44,5		Önlisans	101	32,6
	45-59 yaş	58	18,7		Lisans	144	46,5
	60 ve üstü	30	9,7		Lisansüstü	36	11,6
	Genel Toplam	310	100,0		Genel Toplam	310	100,0
Aylık Gelir	23000 TL'den az	53	17,1	Kamu Kurumlarında Toplam Çalışma Süresi	5 yıldan az	54	17,4
	23000-31999 TL arası	149	48,1		5-10 yıl	75	24,2
	32000-49999 TL arası	82	26,5		10-15 yıl	105	33,9
	50000 TL ve üzeri	26	8,4		15-20 yıl	45	14,5
	Genel Toplam	310	100,0		20 yıldan fazla	31	10,0
İstihdam Durumu	Kadrolu	201	64,8	Gelirden Tasarruf Yapma	Evet	254	81,9
	Sözleşmeli	68	21,9		Hayır	56	18,1
	İşçi	41	13,2		Genel Toplam	310	100,0
	Genel Toplam	310	100,0				

Tablo 3'te görüldüğü üzere katılımcıların; %58,1'i erkek ve %41,9'u kadındır; %27,1'i 18-29 yaş aralığında, %44,5'i 30-44 yaş aralığında, %18,7'si 45-59 yaş aralığında ve %9,7'si ise 60 yaş veya üzerindedir. Katılımcıların %17,1'i aylık 23.000 TL'den az bir gelire sahipken %48,1'inin 23.000-31.999 TL arası, %26,5'inin 32.000-49.999 TL arası ve %8,4'ünün ise 50.000 TL ve üzeri bir geliri bulunmaktadır. Çalışmaya katılan kamu personellerinin %64,8'inin kadrolu, %21,9'unun sözleşmeli ve %13,2'sinin ise işçi statüsünde istihdam edildiği; %74,5'inin evli ve %25,5'inin ise bekâr olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %9,4'ü lise ve altı bir okuldan mezun olup %32,6'sı önlisans, %46,5'i lisans ve %11,6'sı da bir lisansüstü programdan mezun olmuştur. Bu kişilerin %17,4'ünün kamu kurumlarında toplam çalışma süresi 5 yıldan az iken %24,2'sinin 5-10 yıl arasında, %33,9'unun 10-15 yıl arasında, %14,5'inin 15-20 yıl arasında ve %10'unun da 20 yıldan daha fazla olduğu saptanmıştır. Araştırmaya katılan kamu personellerinin %81,9'u her ay gelirlerinden bir miktar tasarruf yaptıklarını ifade ederken %18,1'i ise tasarruf yapmadıklarını belirtmiştir.

4.4. Çeşitli Değişkenler Açısından Anlamlılık Analizlerine İlişkin Bulgular

Çalışma verilerinin normalliğini tespit etmek adına Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi yapılarak faktörlere ait ortalama puanlar ile varyasyon katsayıları hesaplanmıştır (Tablo 4).

Tablo 4. Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi Sonuçları

Faktör Grupları	n	Ortalama	Standart Sapma	Varyasyon Katsayısı	Çarpıklık	Basıklık	Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi	
							Test İstatistiği	P
İslami Finans Aracı	310	2,911	0,921	%32	-0,220	-0,874	0,096	0,000
Finansal Davranış	310	3,169	0,912	%29	-1,013	0,102	0,197	0,000
İslami Finansal Bilgi	310	3,200	0,859	%27	-0,644	0,001	0,127	0,000
Finansal Tutum	310	3,121	0,943	%30	-0,700	-0,037	0,154	0,000

Tabachnick & Fidell'e göre (2007), Likert tipi ölçeklerde verilerin normal dağılıma sahip olması için basıklık katsayısının ± 2 aralığında ve çarpıklık katsayısının ise ± 1 aralığında olması gerekir. Tablo 4'te görüldüğü üzere, "Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği"nde yer alan dört boyuta ait basıklık katsayı değerleri ± 2 aralığında yer alırken finansal davranış boyutunda çarpıklık katsayı değerinin ± 1 aralığında bulunmadığı saptanmıştır. Normallik varsayımı adına gerekli başka bir unsur ise varyasyon katsayılarının %30'dan daha küçük değerlere sahip olmasıdır. Ölçeğin finansal davranış ve İslami finansal bilgi boyutlarına ilişkin varyasyon katsayı değerleri %30'dan küçük olmasına karşın İslami finans aracı boyutunda bu değerler %30'dan büyük ve finansal tutum boyutunda ise %30 olduğu belirlenmiştir. Kolmogorov-Smirnov Testi neticesinde bütün faktörlerin ortalama puanlarının normal dağılıma sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p < 0,05$). Çalışmanın bu safhasından sonra nonparametrik istatistiksel yöntemlerin kullanılmasına karar verilmiştir. İkili gruplar arasındaki istatistiksel farklılıkların tespiti için Mann Whitney U Testi, ikiden fazla gruplar arasındaki istatistiksel farklılıkların tespiti için ise Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan kişilerin, "Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği"nin alt boyutlarında (finansal tutum, İslami finansal bilgi, finansal davranış, İslami finans aracı) yer alan ifadelerle katılım düzeylerinin, cinsiyet, medeni durum ve tasarruf yapma değişkenleri bakımından anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığı Mann Whitney U testiyle incelenmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

"Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği"nde bulunan tüm boyutlara ilişkin katılımcıların verdikleri yanıtların ortalama puanlarının, kişilerin cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık sergilemediği bulgusuna ulaşılmıştır ($p > 0,05$).

Tablo 5. Medeni Durum Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Medeni Durum	n	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U Değeri	p
Finansal Tutum	Evli	231	157,23	36319	8726	0,561
	Bekâr	79	150,46	11886		
İslami Finansal Bilgi	Evli	231	154,22	35624	8828	0,666
	Bekâr	79	159,25	12580		
Finansal Davranış	Evli	231	149,33	34496	7700	0,038
	Bekâr	79	173,53	13709		
İslami Finans Aracı	Evli	231	152,20	35158	8362	0,267
	Bekâr	79	165,15	13047		

Tablo 5'te görüldüğü üzere, "Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği"nde yalnızca finansal davranış alt boyutu ortalama puanlarının, çalışmaya katılan kamu personellerinin medeni durum değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık sergilediği bulgusuna ulaşılmıştır ($p<0,05$). Aynı zamanda finansal davranış boyutunda evli katılımcıların bekâr katılımcılara göre daha düşük ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6. Tasarruf Yapma Değişkenine Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Değişkenler	Tasarruf Yapma	n	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U Değeri	p
Finansal Tutum	Evet	254	155,27	39439	7054	0,924
	Hayır	56	156,53	8765		
İslami Finansal Bilgi	Evet	254	158,86	40350	6258	0,159
	Hayır	56	140,26	7854		
Finansal Davranış	Evet	254	162,72	41332	5277	0,002
	Hayır	56	122,73	6873		
İslami Finans Aracı	Evet	254	164,19	41703	4906	0,000
	Hayır	56	116,11	6502		

"Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği"nde finansal davranış ve İslami finans aracı alt boyutlarında ortalama puanların, katılımcıların tasarruf yapma durumu değişkeninde anlamlı bir farklılık sergilediği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Finansal davranış ve İslami finans aracı boyutlarında, aylık gelirlerinden bir kısmını tasarruf yapan kişilerin yapmayanlara göre daha fazla ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 6).

Çalışmaya katılan kişilerin araştırma ölçeğinin alt boyutlarında (finansal tutum, İslami finansal bilgi, finansal davranış, İslami finans aracı) yer alan ifadelerle katılım düzeylerinin yaş, eğitim durumu, çalışma süresi, aylık gelir, istihdam durumu değişkenleri bakımından anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığı Kruskal Wallis H testiyle incelenerek aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

"Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği"nde yer alan tüm boyutlara ilişkin katılımcıların verdikleri yanıtların ortalama puanlarının kişilerin yaş değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık sergilemediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 7. Eğitim Değişkenine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Faktör Grupları	Eğitim Grupları	n	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Serbestlik Derecesi	p
Finansal Tutum	Lise ve altı	29	147,60	8,837	3	0,032
	Önlisans	101	138,76			
	Lisans	144	160,91			
	Lisansüstü	36	187,21			
İslami Finansal Bilgi	Lise ve altı	29	126,21	4,308	3	0,230
	Önlisans	101	159,63			
	Lisans	144	160,99			
	Lisansüstü	36	145,56			
Finansal Davranış	Lise ve altı	29	118,91	17,360	3	0,001
	Önlisans	101	169,25			
	Lisans	144	143,10			
	Lisansüstü	36	196,00			
İslami Finans Aracı	Lise ve altı	29	148,38	3,275	3	0,351
	Önlisans	101	160,30			
	Lisans	144	148,42			
	Lisansüstü	36	176,08			

Tablo 7'de görüldüğü üzere, "Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği"nde İslami finansal bilgi ve İslami finans aracı alt boyutlarında ortalama puanların, kişilerin eğitim durumu değişkeni bakımından anlamlı

bir farklılık sergilemediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Fakat finansal tutum ile finansal davranış alt boyutlarında ortalama puanların, kişilerin eğitim durumu değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık sergilediği belirlenmiştir ($p<0,05$). Finansal tutum ile finansal davranış boyutlarında, lisansüstü eğitimi alan kişilerin diğer eğitim programlarından mezun olan kişilere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 8. Çalışma Süresi Değişkenine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Faktör Grupları	Çalışma Süresi Grupları	n	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Serbestlik Derecesi	P
Finansal Tutum	5 yıldan az	54	161,54	6,621	4	0,157
	5-10 yıl arası	75	166,85			
	10-15 yıl arası	105	151,00			
	15-20 yıl arası	45	129,04			
	20 yıldan fazla	31	171,15			
İslami Finansal Bilgi	5 yıldan az	54	141,09	4,176	4	0,383
	5-10 yıl arası	75	153,61			
	10-15 yıl arası	105	152,59			
	15-20 yıl arası	45	168,13			
	20 yıldan fazla	31	176,68			
Finansal Davranış	5 yıldan az	54	159,74	9,260	4	0,055
	5-10 yıl arası	75	162,35			
	10-15 yıl arası	105	135,50			
	15-20 yıl arası	45	179,00			
	20 yıldan fazla	31	165,15			
İslami Finans Aracı	5 yıldan az	54	145,84	17,499	4	0,002
	5-10 yıl arası	75	182,97			
	10-15 yıl arası	105	132,62			
	15-20 yıl arası	45	178,11			
	20 yıldan fazla	31	150,55			

Tablo 8’de görüldüğü üzere; “Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği”nde finansal tutum, İslami finansal bilgi ve finansal davranış alt boyutlarında ortalama puanların, katılımcıların çalışma süreleri açısından anlamlı bir farklılık sergilemediği ($p>0,05$), İslami finans aracı alt boyutu açısından ise anlamlı bir farklılık sergilediği belirlenmiştir ($p<0,05$). Aynı zamanda, İslami finans aracı boyutunda, kamu kurumlarında 5-10 yıl arası görev yapan kişilerin diğer çalışma süresi grubunda yer alan kişilere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 9. İstihdam Durumu Değişkenine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Faktör Grupları	İstihdam Grupları	n	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Serbestlik Derecesi	P
Finansal Tutum	Kadrolu	201	151,14	2,924	2	0,232
	Sözleşmeli	68	171,85			
	İşçi	41	149,78			
İslami Finansal Bilgi	Kadrolu	201	148,29	7,174	2	0,028
	Sözleşmeli	68	181,18			
	İşçi	41	148,23			
Finansal Davranış	Kadrolu	201	150,65	1,756	2	0,416
	Sözleşmeli	68	166,32			
	İşçi	41	161,33			
İslami Finans Aracı	Kadrolu	201	148,05	4,810	2	0,090
	Sözleşmeli	68	175,40			
	İşçi	41	158,99			

Tablo 9’da görüldüğü üzere, “Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği”nde finansal tutum, finansal davranış ve İslami finans aracı alt boyutlarında ortalama puanların, kişilerin istihdam durumları açısından anlamlı bir farklılık sergilemediği ($p>0,05$), İslami finansal bilgi bakımından ise anlamlı farklılığın olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Ayrıca İslami finansal bilgi boyutunda, kamu

kurumlarında sözleşmeli statüsünde görev yapan kişilerin kadrolu veya işçi statüsünde görev yapan kişilere göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 10. Aylık Gelir Değişkenine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Faktör Grupları	Aylık Gelir Grupları	n	Sıra Ortalaması	Ki-Kare	Serbestlik Derecesi	P
Finansal Tutum	23.000 TL'den az	53	166,41	3,483	3	0,323
	23.000-31.999 TL arası	149	152,49			
	32.000-49.999 TL arası	82	146,64			
	50.000 TL ve üzeri	26	178,46			
İslami Finansal Bilgi	23.000 TL'den az	53	163,08	0,704	3	0,872
	23.000-31.999 TL arası	149	153,21			
	32.000-49.999 TL arası	82	157,23			
	50.000 TL ve üzeri	26	147,73			
Finansal Davranış	23.000 TL'den az	53	185,37	11,514	3	0,009
	23.000-31.999 TL arası	149	145,46			
	32.000-49.999 TL arası	82	164,07			
	50.000 TL ve üzeri	26	125,15			
İslami Finans Aracı	23.000 TL'den az	53	156,75	13,186	3	0,004
	23.000-31.999 TL arası	149	160,45			
	32.000-49.999 TL arası	82	164,85			
	50.000 TL ve üzeri	26	95,10			

Tablo 10'da görüldüğü üzere, "Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği"nde finansal tutum ve İslami finansal bilgi alt boyutlarında ortalama puanların, kişilerin aylık gelir durumları bakımından anlamlı bir farklılık sergilemediği ($p>0,05$), finansal davranış ile İslami finans aracı alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılık sergilediği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Finansal davranış boyutunda, 23.000 TL'den az aylık gelire sahip olan kişilerin 23.000 TL'den fazla aylık geliri olan kişilere göre ve İslami finans aracı boyutunda ise aylık geliri 32.000-49.999 TL arası olan kişilerin diğer aylık geliri grubunda olan kişilere göre daha yüksek ortalamasının olduğu tespit edilmiştir.

5. Sonuç

Tüm dünyada ekonomilerin büyümesi üzerinde önemli bir yere sahip olan finans piyasaları gerek ürün çeşitliliği bakımından gerekse sunulan hizmet ile hızla gelişmektedir. Özellikle teknolojinin sağladığı olanaklarla her an bu piyasalara ulaşılabilmekte ve bu alandaki yatırımlar yönetilebilmektedir. Hangi alanda ne kadar yatırım yapılacağı işletmeler ve bireysel yatırımcılar için önemli bir konudur. Doğru kararlar alınabilmesi adına finansal araçlar hakkında bilgi sahibi olmak ve finans alanında yaşanan gelişmelerden haberdar olmak gerekir. Bu bağlamda birikimlerini etkili yönetmek isteyen veya uygun koşullarda borçlanmak isteyen kişilerin iyi bir finansal okuryazarlık düzeyine sahip olması gerekir.

Dini inançları doğrultusunda yatırım yapmak isteyen bireyler ve işletmeler klasik finans araçlarının dışında yatırım araçlarına yönelmekte veya birikimleri atıl kalmaktadır. Bu atıl birikimlerin ekonomiye kazandırılması adına geleneksel finansa alternatif olarak İslami finansal sistemler geliştirilmiştir. İslami finansal sistemler ile etkili ve doğru işlem yapmak isteyenlerin, İslami finansal bilgi, tutum ve davranışın birleşimi olan İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin çok iyi olması gerekir. Bu çalışma ile TR72 bölgesindeki kamu personellerinin İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin cinsiyet, gelir, medeni hal, çalışma süresi, istihdam durumu, tasarruf yapma, yaş, eğitim düzeyi değişkenlerine göre incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmada yararlanılan "Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği"nin tamamına ilişkin Cronbach α değeri (0,905) olarak hesaplanmıştır. Ölçekte bulunan 4 alt boyuta ilişkin Cronbach α değeri; İslami finans aracı boyutu için (0,947), finansal davranış boyutu için (0,931), İslami finansal bilgi boyutu için

(0,908) ve finansal tutum boyutu için ise (0,894) olarak hesaplanmış ve ölçeğin “yüksek güvenilirlikte” olduğu belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda çalışmaya katılan kamu personellerinin büyük çoğunluğunun (%81,9) her ay gelirlerinden bir kısmını tasarruf için ayırdıkları tespit edilmiştir. Ayrıca araştırmada elde edilen bulgular neticesinde, “Kamu Personellerinin İslami Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Ölçeği”ne yönelik finansal tutum, İslami finansal bilgi, finansal davranış ve İslami finans aracı alt boyutlarının ortalama puanlarından yararlanarak şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Kamu personellerinin ölçeğe yer alan sorulara verdikleri cevapların cinsiyet değişkenine göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık sergilemediği tespit edilmiştir. Erkekler finansal konularda daha etkin olmasına karşın kadınların da gün geçtikçe iş ve sosyal hayatta yerinin artması ve kabullenilmesi kadınlara ekonomik özgürlük sağlamıştır. Bu özgürlük sayesinde kadınların da erkekler gibi para yönetimi çabalarıyla finansal konulardaki bilgi düzeyinin arttığı söylenebilir. Cinsiyet değişkeni bakımından istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığın görülmemesinde bunların etkisi olduğu düşünülmektedir. Literatürde yapılan bazı araştırmalarda bu çalışma ile benzer olarak, kişilerin finansal okuryazarlık seviyeleri ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklılık görülmediği sonucuna ulaşılmıştır (Erdoğan, 2020; İslah, 2018; Yıldız & Bozkurt, 2020). Ayrıca bazı araştırmalarda ise bu çalışmadan farklı olarak, kişilerin genel anlamda finansal bilgi düzeyi veya İslami finansal okuryazarlık düzeyinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmektedir (Chen & Volpe, 2002; Çömlekçi, 2017; Er vd., 2015; Karakuş, 2019; Lusardi & Mitchell, 2008; Potrich vd., 2015; Saray & Güngör, 2023; Şamiloğlu vd., 2016; Yıldırım, 2020; Yıldız, 2020).

- Katılımcıların verdikleri cevapların medeni durum değişkenine göre yalnızca finansal davranış boyutunda farklılaştığı saptanmıştır. Bekâr katılımcıların finansal davranış boyutunu evli katılımcılara göre daha fazla önemsedikleri belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuçta, bekâr katılımcıların evlenmek dâhil pek çok plana ilişkin birikim yapmak zorunda olması ve bu doğrultuda etkili finansal kararlar almaları gerektiği düşünülmektedir. Yıldız (2020) ile Saray & Güngör’ün (2023) yaptıkları çalışmalarda, evlilerin İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin bekârlardan fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan farklı olarak bazı araştırmalarda, İslami finansal bilgi seviyesi ile İslami finansal okuryazarlık seviyesinin medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği saptanmıştır (Çömlekçi, 2017; Erdoğan, 2020; Yıldırım, 2020).

- Katılımcıların verdikleri cevapların tasarruf yapma değişkenine göre finansal davranış ve İslami finans aracı boyutlarında farklılaştığı tespit edilmiştir. Aylık gelirlerinden bir kısmını tasarruf yapan kişilerin yapmayanlara göre hem finansal davranış boyutunu hem de İslami finans aracı boyutunu daha çok önemsedikleri belirlenmiştir. Bu sonuçta, katılımcıların ilerleyen zamanlarda karşılaşılabilecekleri maddi olumsuzluklara ilişkin önlem alma ve paralarının değerini İslami usullere göre korumak veya arttırmak istemlerinin etkisi olduğu düşünülmektedir.

- Kamu personellerinin verdikleri cevapların yaş değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık sergilemediği belirlenmiştir. Bu sonucun, finansal bilgi veya İslami finansal bilginin hem genç hem de orta veya ileri yaş grupları açısından aynı şekilde önemsenmelerinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir. Erdoğan (2020) ve Yıldırım’da (2020) araştırmalarında bu çalışma ile benzer olarak, kişilerin İslami finansal okuryazarlık seviyeleri ile yaş değişkeni arasında bir farklılık olmadığını belirlemiştirlerdir. Literatürde yapılan bazı araştırmalarda ise bu çalışmadan farklı olarak, kişilerin genel anlamda İslami finansal bilgi ve okuryazarlık seviyelerinin yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır (Çömlekçi, 2017; İslah, 2018; Karaa & Kuğu, 2016; Saray & Güngör, 2023; Tuna & Ulu, 2016; Yıldız, 2020).

- Katılımcıların verdikleri cevapların eğitim durumu değişkenine göre finansal tutum ve finansal davranış boyutlarında farklılaştığı belirlenmiştir. Lisansüstü eğitimi alan kişilerin hem finansal tutum boyutunu hem de finansal davranış boyutunu diğer

eğitim düzeyine sahip olan kişilere göre daha fazla önemsedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum, katılımcılar arasında eğitim seviyesinin artmasıyla daha fazla finansal tutuma ilişkin bilgi sahibi oldukları ve bu doğrultuda finansal davranış sergilemelerinden kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir. Literatürde yapılan bazı araştırmalarda bu çalışma ile benzer olarak, kişilerin genel anlamda İslami finansal bilgi düzeyi ve İslami finansal okuryazarlık düzeyinin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Çömlekçi, 2017; İslah, 2018; Saray & Güngör, 2023; Yıldırım, 2020; Yıldız, 2020).

- Katılımcıların verdikleri cevapların kamu kurumlarında çalışma süresi değişkenine göre yalnızca İslami finans aracı boyutunda farklılaştığı belirlenmiştir. Kamu kurumlarında toplam 5-10 yıl arası görev yapan kişilerin İslami finans aracı boyutunu, diğer çalışma süresi grubundakilere göre daha çok önemsedikleri saptanmıştır. Bu sonuçta, meslekte 5-10 yıl hizmet veren katılımcıların yeni finans aracı arayışı içerisinde olduğu ve bu anlamda İslami finans ürünlerine sempati duymalarının etkisinin olduğu düşünülmektedir.

- Kamu personellerinin verdikleri cevapların istihdam durumu değişkenine göre yalnızca İslami finansal bilgi aracı boyutunda farklılaştığı belirlenmiştir. Kamu kurumlarında sözleşmeli statüsünde görev yapan kişilerin İslami finansal bilgi boyutunu kadrolu veya işçi statüsünde görev yapan kişilere göre daha fazla önemsedikleri tespit edilmiştir. Çömlekçi (2017) de yaptığı çalışma ile kişilerin İslami finansal bilgi düzeyi ve okuryazarlık seviyelerinin meslek grubu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

- Katılımcıların verdikleri cevapların aylık gelir değişkenine göre finansal davranış ve İslami finans aracı boyutlarında farklılaştığı belirlenmiştir. Aylık geliri düşük olan kişilerin finansal davranış boyutunu aylık geliri orta ve yüksek düzeyde olan kişilere göre daha fazla önemsedikleri tespit edilmiştir. Aylık geliri orta düzeyde olan kişilerin ise İslami finans aracı boyutunu diğer aylık geliri grubunda olan kişilere göre daha fazla önemsedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulguların elde edilmesinde şunların etkisi olduğu söylenebilir: Düşük gelire sahip kişilerin harcamalarını planlarken diğer gelir grubundaki kişilere göre daha fazla dikkatli olmaları gerektiği için finansal davranışlarını buna uygun yapmaları gerekmektedir. Ayrıca dindarlık ile gelir düzeyi arasındaki ilişkiden kaynaklı olarak katılımcılarda bu görüşlerin etkisi olabileceği düşünülmektedir. Sosyoekonomik durum-dindarlık ilişkisini konu edinen ve ülkemizde yapılan bazı araştırmalarda dindarlık ile gelir düzeyi arasında bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (Koç, 2010; Kurt, 2009; Topuz, 2003; Yağız, 2021). Literatürde yapılan bazı araştırmalarda bu çalışma ile benzer olarak, kişilerin İslami finansal bilgi düzeyi ve İslami finansal okuryazarlık düzeyinin gelir durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir (Clercq & Vender, 2009; Çömlekçi, 2017; Lusardi vd., 2010; Saray & Güngör, 2023; Yıldız, 2020). Bazı araştırmalarda ise bu çalışmalardan farklı olarak, kişilerin İslami finansal bilgi düzeyi ve İslami finansal okuryazarlık düzeyinin gelir durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir (İslah, 2018; Yıldırım, 2020).

Araştırmada kullanılan ölçeğin bu alanda çalışmak isteyen kişilere yardımcı olacağı ve İslami finansal okuryazarlık ile ilgili çalışmaların sınırlı olması nedeniyle bu çalışmada elde edilen sonuçların alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu çalışma Sivas, Kayseri ve Yozgat illerinde çalışan kamu personelleri ile sınırlıdır. Araştırmacılara, yapacakları çalışmalarda farklı evren ve meslek gruplarına yönelik daha geniş kapsamlı araştırmalar yapması önerilmektedir. Ayrıca araştırmacılar ve uygulayıcılara şunları yapması tavsiye edilmektedir:

Aylık gelirlerinden bir kısmını tasarruf yapmayan kişilerin ilerleyen zamanlarda karşılaşılabilecekleri maddi olumsuzluklara ilişkin önlem alma ve paralarının değerini korumaları gerekir. Bu hususta, İslami finans konularında yüz yüze veya online eğitim, seminer, kongre vb. etkinlikler yapılarak bu konularda kişilerin farkındalığı ve bilgi düzeyi artırılabilir.

Eğitim seviyesi düşük kişilere finansal tutum ve finansal davranışa ilişkin bilgilendirmeler yapılabilir. Bunun için projeler hayata geçirilerek kişilerin bu konudaki farkındalıkları artırılabilir.

Genç yaşta olan veya uzun yıllardır görev yapan kamu çalışanlarına, aylık geliri yüksek olan bireylere ve farklı mesleklerden olan kişilere, İslami finans aracı çeşitleri yazılı veya görsel araçlar ile bilgilendirilerek bu hususta İslami finans araçlarının daha fazla tercih edilmesi sağlanabilir.

Kaynakça

- Abdillahi, A. M. (2015). *Determinants of Islamic financial literacy towards retirement planning*. Thesis of Master, School of Economic, Finance and Banking Universiti Utara, Malaysia.
- Abdullah, M. A. & Anderson, A. (2015). Islamic financial literacy among bankers in Kuala Lumpur. *Journal of Emerging Economies and Islamic Research*, 3(2), 1- 16.
- Abdulrahim, S. H., Rosemaliza, A. R. & Hamed, A. B. (2016). Islamic financial literacy and its determinants among university students: An exploratory factor analysis. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 6(7S).
- Ahmad, G. N., Widyastuti, U., Susanti, S. & Mukhibad, H. (2020). Determinants of the Islamic financial literacy. *Accounting*, 6, 961–966.
- Akdemir, S. (2017). Faizsiz finans kanun taslağına yönelik eleştiri ve öneriler: İslam iktisadı ilkelerine göre bir değerlendirme. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi*, 3(2), 161-186.
- Albaity, M. & Rahman, M. (2019). The intention to use Islamic banking: An exploratory study to measure Islamic financial literacy. *International Journal of Emerging Markets*, 14(5), 988-1012.
- Altundere Doğan, M. B. (2020). İslami finans okuryazarlığı ve finansal tercihlere etkisi. *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi*, 14(1), 69-98. <https://doi.org/10.46520/bddkdergisi.789957>
- Altundere, M. B. (2017). Türkiye'de finansal okuryazarlık ve İslami finansal okuryazarlık: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. 13. *Uluslararası Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildirileri* (s. 247-251). Bakü.
- Antara, P. M., Rosidah, M. & Hassan, F. (2016). Bridging Islamic financial literacy and halal literacy: The way forward in halal ecosystem. *Procedia Economics and Finance*, 37, 196-202. [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(16\)30113-7](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(16)30113-7)
- Arslan, R. & Demir, G. (2022). G-Power ve Minitab uygulamalı örnekleme yöntemleri (1. Baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Atkinson, A. & Messy, F. A. (2012). Measuring financial literacy: Results of the OECD/International network on financial education (INFE) pilot study. *OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions, Paris*, 70, 1-73. <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/5k9csfs90fr4-en.pdf?expires=1705515791&id=id&accname=guest&checksum=6FA00C94A90C8157AE04FA8E65F71DBD>
- Bekerci, N. E., Ayriçay, Y. & Kök, D. (2018). İslami finansal okuryazarlık: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi'nde bir alan araştırması. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 33, 45-60.
- Biancone, P. P. & Radwan, M. (2014). Sharia compliant "Possibility for Italian SMEs". *European Journal of Islamic Finance*, 1, 1-9.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32(32), 470-483.
- Chen, H. & Volpe, R. P. (2002). Gender differences in personal finance literacy among college students. *Financial Services Review*, 11, 289-307.
- Clercq, de B. & Venter, J. M. P. (2009). Factors influencing a prospective chartered accountants level of financial literacy: An exploratory study. *Meditari Accountancy Research*, 17(2), 47-60.
- Çömlekçi, İ. (2017). İslami finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi: Katılım bankaları müşterileri üzerine bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(63), 1423-1439. <https://doi.org/10.17755/esosder.304175>
- Daradkah, D., Aldaher, A. A. & Shinaq, H. R. (2020). Islamic financial literacy: Evidence from Jordan. *Journal Transition Studies Review*, 27, 131-145.
- Dede, Y. & Yaman, S. (2008). Fen öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 2(1), 19-37.

- Devellis, R. F. (2021). *Ölçek geliştirme: Kuram ve uygulamalar* (3. Baskı). T. Totan (Çev.). Ankara. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Durak, İ., Öncü, M. A. & Kartal, O. (2020). Measuring Islamic financial literacy and discovering its relations with entrepreneurship among university students. *Bilimname*, 42(2), 215-242. <https://doi.org/10.28949/bilimname.819736>
- Durmuş, M. E. & Yardımcıoğlu, F. (2018). İlahiyat öğrencileri ne kadar İslami finans okuyuzarları?. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 167-183.
- Emeç, Ö. (2014). *Katılım bankacılığının tarihi ve geleceği*. İstanbul Şehir Üniversitesi İşletme Enstitüsü, İşletme Tezsiz Yüksek Lisans Programı (Bitirme Projesi), İstanbul.
- Er, B. & Çetintaş, M. (2018). İşçilerde finansal okuryazarlık: Finansal bilgi, tutum ve davranış eksenli bir araştırma. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü e-dergi*, 1(2), 61-71.
- Er, B., Mutlu, M. & Şahin, Y. E. (2015). Daha bilgili, daha doğru: İslami finans okuryazarlığı üzerine bir araştırma. *International Congress on Islamic Economics and Finance (ICISEF)*, Sakarya University.
- Erdoğan, A. (2020). *Katılım bankacılığı müşterilerinin İslami finansal okuryazarlığı ve yatırım tercihleri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İslam Ekonomisi ve Finans Anabilim Dalı, Uluslararası Finans ve Katılım Bankacılığı Bilim Dalı. İstanbul.
- Gerek, S. & Kurt, A. A. (2011). Ekonomi okuryazarlığı ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30(1), 59-73.
- Hidajat, T. & Hamdani, M. (2015). Developing Islamic financial literacy index: A conceptual paper. *The Global Advanced Research Conference on Management and Business Studies*.
- Iqbal, M. & Ahmad, A. (2005). *Islamic finance and economic development*. New York: Palgrave Macmillan.
- İslah, S. E. (2018). *Bireysel yatırımcıların İslami finans okuryazarlığı üzerine TR63 Bölgesi'nde ankete dayalı bir değerlendirme*. Yüksek Lisans Tezi.T.C. Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı. Osmaniye.
- Karaa, I. E. & Kuğu, T. D. (2016). Determining advanced and basic financial literacy relations and overconfidence, and informative social media association of university students in Turkey. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(6), 1865–1891.
- Karakuş, T. F. (2019). Genel olarak finansal okuryazarlık ve İslami finansal okuryazarlık: Adana ilinde bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı. Adana.
- Kevser, M. & Doğan, M. (2021). Islamic financial literacy and its determinants: A field study on Turkey. *Journal Transition Studies Review*, 28, 91-120.
- Koç, M. (2010). Demografik özellikler ile dindarlık arasındaki ilişki yetişkinler üzerine ampirik bir araştırma. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 19(2), 217-248.
- Kurt, A. (2009). Dindarlığı etkileyen faktörler. *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1-26.
- Lusardi, A & Mitchell, O. S. (2008). Planning and financial literacy: How do women fare. *National Bureau of Economic Research Working Paper*, No: 13750, Cambridge. <http://www.nber.org/papers/w13750>
- Lusardi A., Mitchell O. S. & Curto, V. (2010). Financial literacy among the young. *The Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 358-380.
- Netemeyer, R. G., Bearden, W. O. & Sharma, S. (2003). *Scaling procedures: Issues and applications*. California: Sage Publications.
- Odabaşı, M. (2014, Ekim 19). *İslami finans okuryazarlığı*. <https://katilimdunyasi.com/2014/10/19/islami-finansokuryazarligi-2/> (Erişim Tarihi: 05.10.2023).
- Özdemir, M. & Aslan, H. (2017). Türkiye'de İslami finansın dönüşümünün ekonomi politiği raporu. SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı. <https://setav.org/assets/uploads/2017/06/Rapor85IslamiFinans.pdf>. (Erişim tarihi: 24 Ekim 2023).
- Pehlivan, P. (2016). Türkiye'de katılım bankacılığı ve bankacılık sektöründeki yeri. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(31), 297-324.
- Potrich A. C. G., Vieira, K. M., Coronel, D. A. & Filho, R. B. (2015). Financial literacy in southern Brazil: Modeling and invariance between genders. *Journal of Behavioral and Experimental Finance*, 6, 1-12.
- Rahim, S. H. A., Rashid, R. A. & Hamed, A. B. (2016). Islamic financial literacy and it's determinants among university students: An exploratory factor analysis. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 6(S7), 32-35.
- Raykov, T. & Marcoulides, G. A. (2008). *Principal component analysis. An introduction to applied multivariate analysis*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc. Publishers. Routledge, EUA.

- Razak, L. A. & Abdullah, R. (2015). Exploratory research into Islamic financial literacy in Brunei Darussalam. https://www.researchgate.net/publication/283225608_Exploratory_Research_into_Islamic_Financial_Literacy_in_Brunei_Darussalam (20.10.2023).
- Saray, Ö. & Güngör, S. (2023). İslami finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi: Tokat ili üzerine bir alan araştırması. *Pamukkale Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 54, 309-333.
- Sardiana, A. (2016). The impact of literacy to Shariah financial service preferences. *Etikonomi*, 15(1), 43-62.
- Setyowati, A., Harmadi, S. & Sunarjanto, S. (2018). Islamic financial literacy and personal financial planning: A socio-demographic study. *Jurnal Keuangan dan Perbankan*, 22(1), 63-72.
- Siti, H. A. R. (2014). *Psychosocial factors and gender influencing the level of Islamic financial literacy*. Master Thesis, Islamic Finance and Banking, Universiti Utara. Malaysia.
- Şamiloğlu, F., Kahraman, Y. E. & Bağcı, H. (2016). Finansal okuryazarlık araştırması: Erciyes üniversitesi öğrencileri üzerinde bir uygulama. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi (ICAFR)*, 16(Özel Sayı), 308-318.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. Boston MA: Allyn & Bacon,
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutulumlarm ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* (4. Baskı). Nobel Basım Yayın, Ankara.
- Toosi, N. R., Voegeli, E. N., Antolin, A., Babbitt, L. G. & Brown, D. K. (2020). Do financial literacy training and clarifying pay calculations reduce abuse at work?. *Journal of Social Issues*, 1-40. <https://doi.org/10.1111/josi.12388>
- Topuz, İ. (2003). *Dinî gelişim seviyeleri ile dinî başa çıkma tutumları arasındaki ilişki üzerine bir araştırma*. Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bursa.
- Tuna, G. & Ulu M. O. (2016). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesi: İşletme bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi (ICAFR)*, 16(Özel Sayı), 128-141.
- Turan, Y. & Demirci, İ. (2019). Akademisyenlerin faiz ve faizsiz finans kullanımına yönelik tutumları. *Bilimname*, 39, 247-283. <https://doi.org/10.28949/bilimname.594640>
- Ulusoy, R. & Altun, İ. (2017). Faizsiz finans sistemine teorik yaklaşım. *Akademik Bakış Dergisi*, 63 135-150.
- Yağız, N. (2021). *Kişilik özellikleri ve dindarlık ilişkisi üzerine bir araştırma (Erzurum ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Ana Bilim Dalı. Erzurum.
- Yıldırım, M. V. (2020). *İslami finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı. Tokat.
- Yıldız, M. (2020). Bireylerin İslami finans okuryazarlık düzeyi ve katılım bankası tercihi: Türkiye değerlendirmesi. *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(4), 730- 744.
- Yıldız, M. & Bozkurt, İ. (2020). Finansal okuryazarlık seviyesi ile mobil bankacılık kullanımı arasındaki ilişkinin tespiti: Türkiye örneği. *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 12(23), 709-725.
- Zaman, Z., Mehmood, B., Aftab, R., Siddique, S. M. & Ameen, Y. (2017). Role of Islamic financial literacy in the adoption of Islamic banking services: An empirical evidence from Lahore, Pakistan. *Journal of Islamic Business and Management*, 7(2), 230-247.
- <https://veri.sgk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 03.01.2024

Examination of Islamic Financial Literacy Levels of Public Employees Serving in TR72 Region

Yılmaz GÜNEL

Extended Abstract

The rapid change in technology along with the globalization movement that has affected the whole world has also affected the economic circles, making financial developments inevitable. In particular, in order to prevent funds from remaining idle and to bring them into the economy, public authorities have enacted necessary laws and taken steps to ensure that financial markets operate effectively and efficiently. Direct or indirect foreign investments have been encouraged for the development of the country's economies. Over time, financial markets have been integrated with the whole world. In order to both protect existing funds and bring foreign investments into the country's economy, changes have occurred in the financial markets and financial institutions have offered new instruments to their customers.

In order for people to manage their savings effectively, they must have accurate and complete information about the variety of financial instruments and the complexity of financial transactions. Thus, people can earn more income by making more accurate investments and establishing a good balance between risk and return. The right decisions people make in financial processes will not only increase their savings but also contribute to an increase in their living standards. In this regard, individuals must have a good level of financial literacy.

There is no unity in the literature on the definition of financial literacy. It is seen that the concepts of financial literacy and economic literacy are expressed by researchers. Financial literacy is a combination of financial knowledge, financial attitude and financial behavior (Atkinson & Messy, 2012). As stated by Mason & Wilson (2000), financial literacy is the ability of people to make sense of their competence and knowledge and to achieve the desired results as a result of a conscious decision-making process. Toosi et al. (2020) includes financial literacy, borrowing, inflation, savings, interest, etc. they defined it as individuals having sufficient knowledge about basic financial issues and using their savings efficiently by making mathematical calculations regarding these issues.

Financial literacy affects everyone in the economic system. Because individuals making wrong financial decisions negatively affects not only their own well-being but also the welfare of society. In addition, by increasing the savings of individuals and transferring these savings to those in need of funds by evaluating them in financial markets, businesses are prevented from facing problems such as bankruptcy or foreclosure, and opportunities are offered to companies that want to invest. As a result of increased financial literacy, the financial sector develops and the country's economy is positively affected by this.

Özdemir & Aslan (2017) stated that the place of interest-based systems, which have an important place in the world economic system, was shaken in society due to the attitudes exhibited during the 2008 crisis and the moral collapse in institutions. In the mortgage crisis that deeply affected the whole world, Islamic finance managed to attract the attention of large masses with its performance. Iqbal & Ahmad (2005) stated that Islamic finance is a system that meets the needs of fund providers and fund demanders through Islamic financial institutions in line with Islamic procedures and principles. In another definition; It is expressed as a mechanism where fund demanders and fund suppliers share both profit and loss through interest-free transactions, based on the basic principles of equity, partnership, fair distribution of income, halal earnings and profit sharing (Ulusoy & Altun, 2017, p. 135-136).

The concept of financial literacy is brought to the agenda by economic circles, especially after major crises affecting large masses, in order to protect people's financial security. It is thought that people's beliefs also have an impact on their financial literacy levels in these periods. Because people's beliefs and values are important elements that direct their lives and shape their behavior towards the situations they may encounter. In this sense, people will need to make decisions regarding their financial needs in line with religious provisions (Turan & Demirci, 2019, p. 260-261). It is seen that especially individuals who have religious sensitivity and are looking for investment instruments other than interest prefer Islamic financial products. According to Pehlivan (2016, p. 297), since interest does not comply with Islamic principles, it causes people to stay away from financial markets, invest their savings in other areas without including them in the financial system, or keep them under their pillow.

Abdulrahim, Rosemaliza & Hamed (2016) concluded that religiosity is the most effective factor in their study to determine individuals' Islamic financial literacy levels. For this reason, Islamic financial literacy is considered very important for people to have awareness of Islamic finance, to obtain information about existing Islamic products, and to evaluate their savings and investments in accordance with Islamic rules (Altundere, 2017, p. 247). In order for people to make correct financial decisions regarding Islamic financial products, they need to have at least a basic level of Islamic

financial literacy. This study aims to determine the Islamic financial literacy levels of public personnel based on gender, marital status, age, etc. It is aimed to be examined according to variables.

In the study, descriptive research method was preferred. During the data collection phase, the personal information form and the "Scale for Examining the Islamic Financial Literacy Levels of Public Personnel", prepared by the researcher by examining the relevant literature, were used. Surveys were administered to public employees in the TR72 Region by reaching them face to face. The data obtained was analyzed with SPSS 27.0 program. As a result of the Kolmogorov-Smirnov Normality Test, it was determined that the data did not show a normal distribution, and nonparametric statistical methods were used and Mann Whitney U test and Kruskal Wallis H tests were used.

As a result of the research, it was determined that the majority of public personnel allocate a portion of their income for savings every month. Islamic financial literacy levels of public personnel; There are significant differences in terms of marital status, savings, educational status, working hours in public institutions, employment status and monthly income variables; It was concluded that there were no significant differences in terms of gender and age variables.

It is thought that the scale used in the research will help people who want to work in this field, and since studies on Islamic financial literacy are limited, the results obtained in this study will contribute to the field. This study is limited to public personnel working in Sivas, Kayseri and Yozgat provinces. Researchers are recommended to conduct more comprehensive research on different universes and professional groups in their studies. Additionally, researchers and practitioners are advised to do the following regarding the development of Islamic financial literacy: Face-to-face or online training, seminars, congresses, etc. on Islamic finance subjects. People's awareness and knowledge level on these issues can be increased by organizing events. Projects can be implemented to inform both businesses and individual customers about Islamic financial products and the functioning of Islamic finance, and people can be taught these systems. People can be made aware of the difference between interest and profit and loss sharing. Public opinion can be created on this issue by revealing the similarities and differences between traditional banks and Islamic financial institutions through written or visual means. New encouraging laws can be enacted in this regard, especially for people who are sensitive to interest, as well as other individuals, to have their savings evaluated in Islamic financial institutions. By increasing the types and quality of Islamic financial instruments, Islamic financial institutions can be more preferred.